

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OPRT.

Oredništvo in upravnštvo je v Ljubljani, Gradisče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem trdar
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za tuzem

11.953. — Štev. telefona 552.
— Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 4. julija 1922.

ŠTEV. 78.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Balkanizmi.

Prav ista zgodba kot svoječasno z avstrijsko trgovinsko pogodbo, se je dogodila pretekli mesec z nemško trgovinsko pogodbo, kar prav lepo osvetluje razmere v centralnih uradih v naši prestolici.

Kakor je znano, je 18. junija oznanil uradni presbijo, da so bile prejšni dan izmenjene ratifikacije v trgovinski pogodbi in da je pogodba z dnem 9. junija stopila v veljavo. Medtem pa je bila trgovinska pogodba že 6. junija dotiskana v »Službenih Novinah« in je imela po čl. 2. zakona o trgovinski pogodbi stopiti z dnem objave v veljavo. Toda kaj se je zgodilo? Omenjene »Službene Novine« so izšle 6. junija samo v nekoliko izvodih, ki so se razdali po ministrstvih in inozemskim zastopstvom. Od naročnikov ni prejel tega izvoda nobeden. Ne vemo, na čegavo povelp se bile potem te »Službene Novine« zadržane do 22. junija, šele ta dan so bile razposlane vsem naročnikom, obenem pa so dobile carinarne, telegrafični nalog, da naj za blago, ki prihaja iz Nemčije, vporablajo minimalno carino. Tako je javnost šele 23. junija smela zvedeti za to, da je že 6. junija stopila pogodba v veljavo.

Vprašamo sedaj, kdo je kriv, da so morale stranke plačevati do 22. junija maksimalno tarifo? Kdo je odredil, da se že 6. jun. tiskane »Službene Novine« konfiscirajo in šele 22. junija razpošljejo interesentom. Ali naj take misteriozne manipulacije z mednarodnimi pogodbami dvignejo naš ugled v inozemstvu? Kakšen vtis dela na kulturne inozemske države, ako se pri nas zavlačuje ratifikacije mednarodnih pogodb po pol ali pa celo preko enega leta, kakor je na primer pogodba z Nemčijo, ki je bila sklenjena že 4. februarja odnosno 5. decembra lanskega leta.

Koliko mednarodnih pogodb imamo, ki niso bile pri nas, dasi je bila naša država na njih udeležena, niti parlamentu, niti zakonodajnemu odboru predložene in še do danes ne ratificirane. Vprašamo g. dr. Ninčiča, kaj je z madridsko mednarodno pošto konvencijo, kaj je z nebrojem železniških pogodb, katere smo so podpisali, da se jih ne objavi.

Enako je z avstrijsko pogodbo za obmejni promet. Časopisi so prinesli že vsebino te pogodbe, ki je bila davno sklenjena, samoumevno brez zaslišanja interesiranih gospodarskih krogov in ki se čuva kot nekaka tajnost in se ne objavi, medtem ko imamo na severni meji v ljutomerskem okraju cele meščanske vojske in dnevne afere radi neurejenega prometa. Tam se hujska na posamezne trgovce, ki so načelniki trgovskih organizacij, češ, da so oni krivi neurejenega obmejnega prometa, se jim ropa in uničuje trgovine, toda naše famozno ministrstvo za trgovino spi spanje pravičnega.

Zunanje ministrstvo se je pretekli mesec zmislo, da je treba prepovedati trgovcem in industrijcem uporabo mednarodno priznanih brzozajvnih ključev, kakor so ABC kodeks in drugih, in je dalo poštnemu ministrstvu ta ukaz, ne da bi slavno ministrstvo za trgovino sploh vprašalo. Poštno ministrstvo je takoj prepovedalo uporabo mednarodno priznanih šifriranih trgovskih brzozajvk in je celo odredilo, da se morajo že iz inozemstva dospelje brzozajvke vrniti kot »nedostavilne« v inozemstvo in se ne smejo dostaviti strankam.

Upamo, da ti neodgovorni politiki na vladi, ki se na tak način igrajo z interesi trgovine in industrije nimajo pojma, kaj so napravili škode našim ljudem, ki morajo sedaj pošiljati odprte brzozajvke ter plačevati polno pristojbino v zlatih frankih. Cel svet priznava mednarodne brzozajvne šifre, samo za nas ne obstojajo. Kako izgleda naš trgovec v inozemstvu po takih ukrepih? Kdo mu bo potem še nudil kak kredit?

Podobni klasični dogodki so se odigrali zadnji čas vsled vesti, da je prepoved uvoza luksuznega blaga ukinjena in da je izvozna carina revidirana. Nekateri dnevni časopisi so v svoji senzacionalnosti prinesli poročila o sklepih in debatah v pododborih parlamenta kot o gotovi stvari. Posledica je bila vsesplošni naskok na carinarne, naročevanje nujno potrebnega blaga itd. Pozneje se je izkazalo, da so bila vsa ta poročila preuranjena in da carinarne doslej nimajo nikakih obvestil o ukinjenju prepovedi uvoza luksuznega blaga.

Zbornice so se potem obrnile na ministrstvo, ki je eni poslalo klasičen odgovor: V tej zadevi ne moremo nič določnega povedati, kadar in kaj bo, boste čitali v »Službenih Novinah«. Namesto, da bi se uradno pojasnilo trgovskemu svetu, zakaj se zavlačuje objava že davno sklenjenega ukinjenja uvozne prepovedi ali vsaj dementiralo razširjene veste, ne da niti pojasnila.

Interesira nas, alini morda tudi v tem slučaju kaka skupina interesirana na tem, da tozadevne »Službene Novine« izginejo in se šele po kakih treh tednih razpošljejo v javnost.

Vprašamo, kdo več škoduje drž. ugledu v tu in inozemstvu, ali javna kritika, ki je neizogibna po takih nedopustnih manipulacijah in škodnih ukrepih, ali pa osebe, ki si vedno in vedno dopuščajo takih stvari.

Tri leta že rotimo te oblasti, napravite red pri publikaciji zakonov in naredb, uvažujte načela, ki morajo veljati v vsaki urejeni državi. In namesto uspeha, moramo vedno in vedno registrirati le nove pogreške, ki nam niso v korist.

Dr. R. Pipuš:

Prazniki.

Praznike imenujemo navadno dneve, ki niso namenjeni lastnemu pridobivanju ampak duševnemu in telesnemu razvedrilu. Take praznike poznajo menda vsi civilizirani narodi. Že v stari zgodovini se nahajajo. Navadno so imeli pomen, spominjati narod na važne zgodovinske dogodke, na prirodne prikazni ali pa povzdigovati ga v verskem oziru.

Ker je bila v stari naši državna in cerkvena oblast navadno združena, pri teh starih narodih ni mogoče razločevati cerkvenih ali verskih od državnih praznikov. Navadno nikdo ni bil vezan, se udeležiti slavlja takih praznikov. Izjema je bila menda le pri hebrejcih, kjer je bilo delo izrečno prepovedano. Ko se je razširilo krščanstvo, je to po vzgledu Mojzsove vere upeljalo določene dni kot praznike, zapovedovalo njih slavlje ter prepovedovalo težko delo ob teh dnevih. Ti od krščanstva vpeljani prazniki so se z gotovimi spremembami ohranili do današnjega dne, dočim so drugi prazniki starih narodov izginili. Srednji vek in do francoske revolucije tudi novi vek nista poznala drugih praznikov, kakor cerkvene, to je krščanske, katere je pa pripoznavala tudi država. Šele od francoske revolucije naprej so se začeli poleg teh cerkvenih praznikov uvajati tudi posebni državni prazniki. Temu vzgledu je sledila tudi naša mlada država. Akoprav imajo ti prazniki za prebivalstvo tudi velik gospodarski pomen, so vendar pri nas pojmi o teh praznikih precej nejasni. Temu je krivo to, da so se v zadnjem času odpravili nekateri cerkveni prazniki, na drugi strani pa nejasnost o tem, kdo naj pri nas uvaja državne praznike in pa različno razumevanje besede »praznik«.

Katoliška cerkev, ki pride pri nas Slovincih v prvi vrsti v poštev, zapoveduje pod kaznimi, ki so določene v kanoničnem pravu, da mora ob nedeljah in zapovedanih praznikih počivati hlapčevsko, to je naporno, pridobitno delo. Od praznikov, ki niso nedelje, in ki so razvidni iz vsakega koledarja, pa je pri nas katoliška cerkev v zadnjem času odpravila sledeče: Svečnico (2. februarja), Velikonočni ponedeljek, Binkoštni ponedeljek, Malo Gospojnico (8. septembra), Spočetje Marije (8. decembra) in Stefanovo. Ob teh odpravljenih praznikih se sicer v cerkvi še vedno opravlja svečana božja služba, a udeležba pri njej ni več zapovedana, tudi ni več prepovedano delo, torej tudi ne hlapčevsko delo ob teh praznikih.

Za Slovence, ki so bili poprej pod Avstrijo, torej za jugoslovanske dele nekdanje Štajerske, Kranjske in Koroške dežele, veljajo glede praznikov v bistvu še nekdanji avstrijski zakoni. Za gospodarske sloje pride v prvi vrsti v poštev obrtni red. Ta prepoveduje delo samo ob nedeljah, ne tudi ob drugih praznikih. Tudi novi zakon o zaščiti delavcev prepoveduje delo samo ob nedeljah. To je važno predvsem za industrijo, obrt in trgovino, sploh za vse one stanove, za katere velja obrtni red. Za urade in vse občinstvo, ki ima opravka pri uradih, veljajo druga določila. Za sodnijo je v veljavi še § 221 civilnopravnega reda in § 44 sodnega poslovnika, ki določuje, da počiva delo pri sodnijah z gotovimi omejitvami ob nedeljah, na Božični dan in v manjši meri tudi ob ostalih praznikih. Kot take praznike navaja sodni poslovnik Novo leto, prazniki Sv. 3 Kraljev, Svečnico, Marijino oznanjevanje (25. marca), Kristusov vnebohod, Velikonočni in Binkoštni ponedeljek, Telovo, dan Sv. Petra in Pavla (29. junija), Ma-

rijino vnebovzetje (15. avgusta), Marijino rojstvo (8. septembra), Vse svetnike (1. novembra), Spočetje Marije (8. decembra). Stefanovo in deželnega patrona, ki je za nekdanjo Štajersko, Kranjsko in Koroško deželo še vedno Sv. Jožef (19. marca). Za Kranjsko tudi Sv. Jurij (24. aprila) in za okraj Prevalje tudi Sv. Ilj (1. septembra), za Prekmurje Sv. Stefan (20. avg.). Ti prazniki veljajo tudi za ostale urade. Za občinstvo je pred vsem važno vedeti, da se ob nedeljah in tukaj navedenih praznikih za občinstvo ne uraduje, da se torej izvzemši zelo nujne slučaje v teh dneh pri uradih ne opravi ničesar. Važno je pa za občinstvo tudi, da je vsaka prošnja, tožba in pritožba, katero je treba do gotovega dne vložiti pri gotovem uradu, vložena pravočasno, ako se vloži prvi dan po nedelji ali prazniku, s katerim konča rok za to vlogo. Če moram torej gotovo pritožbo vložiti do 29. junija, tedaj jo lahko vložim še tudi dne 30. junija, ker je dne 29. junija praznik. Tu je treba omeniti tudi takozvane norme, to so zadnji trije dnevi Velikega tedna, Velikonočna in Binkoštna nedelja, Telovo, Božični večer in Božič. Te dni niso dopustne gledališke igre, ples in druge hrupne veselice.

(Konec prih.)

Udeležba slovenske industrije na zagrebškem zboru.

V nedeljo se je zaključil prvi zagrebški vzorčni velesejem, ki je bil organiziran pod imenom Zagrebški zbor in zgrajen na nekdanjem sejmišču v sredini novo rastočega mesta. Bistvena razlika med zagrebškim in lanskeletnim ljubljanskim velesejemom je bila v tem, da je bil ljubljanski lanske leto namenjen v prvi vrsti razstavi domače, tuzemske industrije in da se je v popolnoma malem, omejenem obsegu dovolilo v zadnjem momentu udeležbo inozemstvu. Zagrebški velesejem pa je bil iz prvo početka zamišljen kot mednarodni trgovski in industrijski velesejem, na katerega je bila k udeležbi vabljeni Avstrija, Nemčija, Češka, Francija, Poljska, Italija, Anglija in druge države.

Prostor zagrebškega zboru je obsegal 31.000 kvadratnih metrov, od katerega je bilo 9800 kvadratnih metrov zazidanega za izložbene prostore. Prostor lanskeletnega ljubljanskega sejma pa je obsegal okrog 25 tisoč kvadratnih metrov. Vzorčne razstave se je udeležilo okrog 700 razstavljalcev, med njimi 46 direktorov avstrijskih, 25 čehoslovakiških, 17 nemških, 12 poljskih ter manjše število italijanskih, madjarskih in švicarskih tvrdk. Znatno število inozemskih firm je bilo reprezentirano indirektno, po svojih stalnih zagrebških, odnosno drugih tuzemskih zastopstvih.

Udeležba slovenske industrije v Zagrebu je bila zelo impozantna in je obsegala 96 industrijskih in obrtnih podjetij. Kljub temu cela vrsta važnih produktivnih strok iz Slovenije ni bila zastopana.

Razstavni prostor je obsegal industrijsko palačo, ki je bila predelana

izdela 1000 hl kisa. Ostale tovarne g. Golubovskega, Friza itd. pa so prenehale delovati.

V Bosni in Hercegovini je obstajala tovarna alkohola in kisarna Stockhammer v Sarajevu kot prva Bosanska tovarna kisa v Sarajevu. Letna produkcija je znašala okrog 10.000 hl 10⁰/₀ kisa. Ta se je porabil v Bosni in Hercegovini; nekoliko se je izvažalo tudi v Dalmacijo in Slavonijo, po kritju potrebe v Bosni in Hercegovini. Razen te tovarne obstoji še neka mala tovarna v Bahovem.

V Črni gori ne obstoja nobena kisarna, marveč se krije potreba z vinskih kisom. Na Hrvaškem in v Slavoniji se producira okrog 3.000 hl vinskega in sadnega ter jabolčnega kisa. Tam obstoja 6 tovarn za kis, ki producirajo letno okrog 25.000 hl 10⁰/₀ kisa. V Zagrebu se nahajajo 3 tovarne 1 v Karlovcu in 2 v Varaždinu, od katerih producira ena 7-8000 hl, druga pa 3000 hl. Kis se prodaja po Hrvaškem, Slavoniji in Bosni.

V Sloveniji obstojajo 3 kisarne, in sicer v Ljubljani, Celju in Mariboru. Tovarna v Celju producira okrog 2000 hl letno. Dokler vino ni bilo tako drago, je Kleinoschegg v Mariboru produciral tudi vinski kis, ki ga je prodajal v nemškem delu Štajerske.

V Vojvodini obstoji 14 tovarn za izdelavo kisa iz alkohola in sicer v Apatinu z letno produkcijo 1.560 hl; v Bezdanu z letno produkcijo 750 hl; v Odacih 840 hl; v Kuli 1.080 hl; v Kolutu 840 hl; v Palanki Braća Adelberg 2.160 hl; Marko Marciković 750 hl; v Subotici 2.640 hl; v Srbobranu 1.200 hl; v Brestovcu 1.560 hl; v Novem Sadu Rájner 2.280 hl, Königstätter 4.320 hl; v Somboru Zlatoje Todorović 900 hl; v Vršacu 2.000 hl; v Žombolji 500 hl.

Kis se je prodajal v Bački, Banatu, v virovitiški, sremski in peštanski županiji, v Bosni itd. S malimi izjemami so skoro vse tovarne kisa in alkohola v rokah tujih državljanov. V Vojvodini se je tudi uvozilo okrog 6.000 kg kisove esence. Kisovi esenci, ki se pridobiva iz alkohola konkurira kisova kislina, ki se pridobiva pri destilaciji lesa ali pa se sintetičnim potom izdeluje iz acetilena. Pri nas obstojata 2 tovarni kisove kisline, ki se pridobiva iz kalcijevega acetata in sicer je to Gutmanova tovarna v Belišću v Slavoniji in tovarna g. Milišiča v Beogradu. Tovarna v Belišću destilira samo les in dobiva kalcijev acetat ter iz njega pozneje čisto kisovo kislino. Milišičeva tov. pa dobiva kalcijev acetat iz Tesiča, ki ga izdeluje. Te dve tovarni ne producira zažostne množine očetne kisline. marveč se jo še jenkrat toliko uvažja. Destilacijsko podjetje za les v Tesliču v Bosni ima namen, osnovati tovarno za očetovo kislino, da bi vsaj en del svojega kalcijevega acetata predelavala v očetovo kislino. Prednost očetve kisline je njen lahek prevoz, ker je 80—% ter stane njen prevoz 8 krat manj kakor prevoz kisove esence iz alkohola z 8 do 20% tako močnejša kislina pobija slabjšo.

ali v »kolegij«, kot jo je krstil Ernst, tretja soba, najsvetejša, je bila pisarna gospoda Feldbacha in njegovega prokurista. — Stirje mladi učenci, sinovi gospoda Feldbacha, so danes s 1. oktobrom nastopili svojo novo službo.

Gospod Krej jim je dal za prvo silo kopirne knjige zadnjih let, da jih preštudirajo, in tako vidimo naše znanec sedeti na stolah za pulti, globoko zatopljeni v novo čtivo. Kmalu pa jih prekine prokurist, ki vstopi v sobo:

»Došlo korespondenco dam zdaj v prvo sobo,« pravi gospod Krej, »od tam pride zopet nazaj k vam. Vsa pisma, depeše in vse fakture gredo po vrsti, pričeni pri Kurtu skozi vaše roke. Preberite vse hitro, toda vendar pazljivo in skušajte po možnosti, zapomniti si imena in bivališča posameznih piscev. Če vam namreč ostanejo enkrat imena v spominu, boste si lahko zapomnili tudi izdelke, katere posamezni potrebuje, oziroma ponuja, in sčasoma vam ostanejo v glavi tudi cene, pogoji in druge posebnosti. Spomin je za trgovca največjega pomena in zato ga mora vedno gojiti in krepiti. Nava-

Nevarnega konkurenta je dobila octova kislina v tovarnah za izdelavo sintetične octove kisline iz acetilena, ki je cenejša, akoravno je slabjša, ker vsebuje mravljično kislino, ki je zdravju škodljiva. Ker se v trgovini ponarejajo vrste kisa ter se prodajajo kot vinski kis, kis iz alkohola ali esenc kot kis iz špirta, kis od esence, moralo bi se predpisati za vsako prodajo jesiha točno deklariranje izvora in procentne vsebine kisove kisline. To zadnje je važno, da se ne bi vršile goljufije glede vsebine. Ker se nekje naleti, da se razredčene mineralne kisline prodajajo za k's, bi se moralo tako škodljivo falsificiranje najstrožje kaznovati. Iz teh vzrokov bi bilo treba kis mnogokrat preiskati v kemičnih preizkuševališčih.

(Dalje prih.)

Litografično črnilo THE REX CO., LJUBLJANA.

Nazadovanje svetovne produkcije cinka.

Svetovna produkcija cinka se je zbog velikega vprašanja po tem metalu v zadnjih dvajsetih letih pred vojno poleg produkcije bakra največ, namreč trikratno povečala. V isti meri je pa po letu 1913, ko je produkcija cinka dosegla vrhunec, utrpela produkcija tega metala, vsled izbruhov vojne in svetovne krize v metalni industriji, ki ji je sledila, med vsemi metali največji padec. Vzpostavitev in oživitve metalne industrije je povzdignila produkcijo cinka, ki je znašala v letu 1918 en milijon ton in je do leta 1919 padla na 648.000 ton, v letu 1920 zopet na 715.000 ton, a v letu 1921 na približno 800.000 ton. Ako porazdelimo produkcijo cinka glede količine, ki pripada na Evropo, oziroma na Ameriko, bomo ugotovili, da sta oba kontingenta v zadnjih desetih letih menjala uloge. Evropa, ki je bila pri svetovni produkciji cinka udeležena s 69 odstotki, je padla na 33 odstotkov, med tem, ko je udeležba Amerike, ki je znašala v letu 1911 samo 31 odstotkov, v letu 1920 narasla na 62 odstotkov, torej dvakratno.

Pri tem nazadovanju svetovne produkcije surovega cinka, ki znaša skoro dve tretjini predvojne količine, so vse vojujoče države približno enako prizadete, med tem ko producirajo nevtralne države, kakor Španija, Švedska in Norveška za 50 odstotkov več nego pred vojno. Ta prebitok produkcije, so oddajale imenovane države začasno na račun omejitve lastne uporabe surovega metala vojujočim državam, sedaj pa ga že upotrebljavajo v lastni metalni industriji. V Nemčiji sami je produkcija cinka, ki je znašala v letu 1911 250.000 ton, padla na 99.000 ton v letu 1920. Vzroki nazadovanja produkcije cinka v Nemčiji ležijo v nazadovanju upo-

di se morate, hitro, toda sigurno misliti, da boste mogli premišljeno in samostojno delati. — Vsako pismo, kakor sploh vsako pisanje, ki gre skozi vaše roke, opremite z začetnimi črkami svojega imena, ali pa s kakim drugim določenim znamenjem v dokaz, da ste ga prebrali. Adolf, ki zadnji prejme korespondenco, napravi na pismih nadpis, to je, zloži jih po dolgem tako, da dobe vsa enakomerno obliko in napiše na njihovi zunanji strani zgoraj na robu letnico, ime odpošiljatelja z njegovim bivališčem in spodaj datum, kdaj je pismo došlo. Pod ta datum napiše pozneje tisti, ki na pismo odgovori, datum, kdaj se je odgovor odposlal. — Dopisnice in pisma, ki so popisana na obeh straneh, se zložijo v belo polo papirja in se jih nanjo pripne. Na to polo se zaznamujejo naslovi in drugi podatki. Pozneje si bomo omislili registraturne ovoje, da nam ne be treba delati nadpisov na pismih, in s pomočjo katerih se more korespondenca veliko bolj pregledno shranjevati. — Ko boste pregledali pošto, ki danes itak ni velika, vam bom dal nadaljna navodila.

(Dalje prih.)

rabe surovega materiala pri nemški metalni industriji. Svetovna uporaba surovega cinka je v zadnjih desetih letih padla za eno tretjino, in sicer od približno enega milijona ton na 667.200 ton, med tem, ko je evropska uporaba sama padla za polovico, namreč od približno 700.000 ton na 350.000 ton.

Sorazmerno s položajem na svetovnem tržišču in z rastočo ponudbo so se tudi gibale cene v Londonu leta 1921 pod bazo preteklih let. Medtem, ko je dosegla angleška tona cinka v letu 1911 najvišjo ceno 58 funtov sterlingov in najnižjo 34 funtov sterlingov, in je cena v letu 1920 narasla celo na 64 funtov sterlingov, z minimalnim iznosom 24 funtov sterlingov, so varirale cene v letu 1921 med 28 in 24. V Nemčiji so se cene cinka v letu 1920 z ozirom na oscilacijo valute spreminjale med 100 in 1200 markami za 100 kg. Koncem leta 1921 je dosegel metal zbog katastrofalnega padca marke svoj rekord in je originalni surovi cink notiral 1750 mark. V Newyorku so se v letu 1921 gibale cene za cink med 120 in 92 dolarji za tono.

Izvoz in uvoz.

Odobrenja za uvoz. I. Po odredbi ministra za finance I. br. 8725 z dne 9. junija t. l., morajo odbori pri Narodni banki za kontrolo trgovine z devizami in valutami pri izdajanju odobrenj za uvoz odslej zahtevati od vseh uvoznikov, ki ne prosijo odobrenja za nakup devize, pismeno izjavo, kako so plačali ali kako nameravajo plačati kupnino za blago, glede katerega se zahtevajo odobrenja za nakup deviz. — Prosilci jamčijo moralno in materialno za navedbo v izjavi. Če bi odbor smatral, da izplačilo kupnine ne odgovarja določilom pravilnika, ne bo uvozniku izstavil za prošene odobrenja ter vsak tak slučaj prijavi generalnemu inspektoratu z izjavo uvoznika in vsemi tozadevnimi spisi v odločitev. — II. Generalni inspektorat ministrstva za finance je z odlokom I. br. 7156 z dne 28. maja l. 1922 odredil: a) po rešenju ministrskega sveta I. br. 1957 z dne 25. februarja 1922 mora vse račune overiti trgovska zbornica. Če pa je račun priloženo spričevalo o izvoru blaga, tedaj mora biti to spričevalo overovljeno po trgovski zbornici. Če pa predloži prosilec račun ter ne reflektira na nakup devize, se označi na račun, da se dovoljuje uvoz blaga, v kolikor ni zabranjen po rešenju min. sveta C br. 13.381 z dne 1. marca t. l. V tem primeru se označi faktura s pristavkom »brez prava na nakup devize«; b) Odbori za promet z devizami in valutami ne smejo izdajati pod nobenim pogojem odobrenj za nakup deviz in valut kot v valuti države, v kateri je izstavljena faktura o izvoru blaga. Če se torej glasi faktura na drugo valuto kot valuto države, odkoder je blago, se izdava odobrenja na valuto države, iz katere se je blago uvozilo in sicer proti vrednosti, ki odgovarja vsoti naznačeni v fakturi. V praksi se bodo torej izdajala odobrenja za fakture iz Nemčije v markah, iz Avstrije v avstrijskih kronah, iz Švice v švicarskih frankih itd. Predpostavljamo, da so take fakture potrjene po kompetentnih nemških, avstrijskih, švicarskih itd. zbornicah. 3. Da se ne zavlačuje rešitev prošelj in izdaja odobrenj, se stranke ponovno opozarjajo na obveznost kolkovanja prošelj in prilog, in sicer se morajo kolkovati: a) prošnje s kolkom 2 Din.; b) obveze s kolkom 2 Din.; c) vse druge priloge s kolkom 50 par; d) za vsako odobrenje se mora priložiti prošnji še posebej kolek za 5 Din. Prošnje, ki ne odgovarjajo tem predpisom bodo odbori za promet z devizami in valutami odslej odklanjali.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Ustanovitev avstro-madžarske trgovske zbornice.— 19. avgusta se je ustanovila na Dunaju avstro-madžarska trgovska zbornica; istočasno se je ustanovila v Budapešti društvo madžarsko avstrijskih gospodarskih organizacij. Obe

organizaciji se bosta brigala za pospeševanje medsebojnih trgovskih aktov in se jim je z vladne strani zagotovilo konstantna podpora.

Industrija.

Industrija cigaretne papirja na Madžarskem. Madžarska vlada je že pred dolgim časom zelo visoko obdavčila vse vrste cigaretne papirja, ki se je uvažal iz inozemstva na Madžarsko. Sedaj je uvoz tega papirja v interesu domače industrije popolnoma prepovedala. Ta naredba je povzročila občutno škodo celi vrsti inozemskih tovarn za cigaretne papir. Da ne bi izgubile madžarskega tržišča, je že več inozemskih tovarn za cigaretne papir ustanovilo svoje filijale v Budapešti in se nahajajo že v obratu. Produkcija pa znatno presega potrebo.

Francoski interes za galicijski in romunski petrolej. Francoska vlada je odposlala dva inženera v uradni misiji v Galicijo in na Romunsko, da pregledata petrolejska polja teh pokrajin. Inženera imata nalogo da napravita poročilo za francosko vlado glede sans, katere bi imela investicija francoskih kapitalov petrolejski industriji Romunije in Galicije.

Denarstvo.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: 1. Po odredbi gospoda ministra za finance I. broj 8725 z dne 9. junija t. l. morajo odbori pri Narodni banki za kontrolo trgovine z devizami in valutami pri izdajanju odobrenj za uvoz odslej zahtevati od vseh uvoznikov, ki ne prosijo odobrenja za nakup devize, pismeno izjavo, kako so plačali, ali kako nameravajo plačati kupnino za blago, glede katerega se zahtevajo odobrenja za nakup devize. — Prosilci jamčijo moralno in materialno za navedbo v izjavi. Če bi odbor smatral, da izplačilo kupnine ne odgovarja določilom pravilnika, ne bo uvozniku izstavil za prošene odobrenja ter vsak tak slučaj prijavi generalnemu inspektoratu z izjavo uvoznika in vsemi tozadevnimi spisi v odločitev. — 2. Generalni inspektorat ministrstva za finance je z odlokom I. br. 7156 z dne 28. maja 1922 odredil: a) Po rešenju Ministrskega Sveta I. br. 1957 z dne 25. februarja 1922 mora vse račune overiti trgovska zbornica. Če pa je račun priloženo spričevalo o izvoru blaga, tedaj mora biti to spričevalo overovljeno po trgovski zbornici. — Če pa predloži prosilec račun ter ne reflektira na nakup devize, se označi na račun, da se dovoljuje uvoz blaga v kolikor ni zabranjen po rešenju Ministrskega sveta C. br. 13.381 z dne 1. marca t. l. V tem primeru se označi faktura s pristavkom »brez prava na nakup devize«. — b) Odbori za promet z devizami in valutami ne smejo izdajati pod nobenim pogojem odobrenj za nakup deviz in valut v drugi valuti kot v valuti države, v kateri je izstavljena faktura o izvoru blaga. Če se torej glasi faktura na drugo valuto kot valuto države, iz katere se je blago uvozilo in sicer proti vrednosti, ki odgovarja vsoti naznačeni v fakturi. — V praksi se bo torej izdajalo odobrenje za fakture iz Nemčije v markah, iz Avstrije v avstr. kronah, iz Švice v švicarskih frankih itd. predpostavljamo, da so take fakture potrjene po kompetentnih, nemških, avstrijskih, švicarskih itd. zbornicah. — 3. Da se ne zavlačuje rešitev prošelj in izdaja odobrenj, se stranke ponovno opozarjajo na obveznost kolkovanja prošelj in prilog in sicer se morajo kolkovati: a) prošnje s kolkom 2 Din.; b) obveze s kolkom 2 Din.; c) vse druge priloge s kolkom 50 par; d) za vsako odobrenje se mora priložiti prošnji še posebej kolek za 5 Din. — Prošnje, ki ne odgovarjajo tem predpisom, bodo odbori za promet z devizami in valutami odslej odklanjali.

Udeležba češkoslovaških bank pri novi avstrijski notni banki. Kakor poroča »Čas«, bodo prevzele češkoslovaške banke del glavnice avstrijske notne banke, in sicer 20—30 milijonov švicarskih frankov.

Valutna reforma na Grškem. Na Grškem se je na podlagi zakona, ki je stopil v veljavo dne 8. aprila napravilo poskus valutne reforme, ki se je do s. danj kakor poročajo, popolnoma posrečil. Finančna reforma, vsebuje združenje devalvacije (žigovanje bankovcev), ob-

vezno posojilo in sistem premij za hranitve in se tako vsaj deloma približuje primeru Čehoslovaške. Bankovce se je prerezalo na dve polovici, in samo ena polovica velja za kurantni denar s 50. % vrednosti celega bankovca. Druga polovica služi samo za podpisovanje narodnega posojila, ki se takoj obrestuje, ter se ima tekom 20 let amortizirati. Posledice devalvacije so bile takojšnji porast Grške valute napram vsem drugim devizam.

Carina.

Znižanje carine na sladkor v Italiji. »Gazzetta Ufficiale« objavljala dekret, potem katerega se carinsko doplačilo na sladkor za kampanjo 1922-23 zniža. S tem se uvoz sladkorja iz inozemstva zelo olajša. Vlada si pa pridržuje pravico, da povzdigne carino tudi že tekom letošnje kampanje, ako bi cene inozemskega sladkorja tako padle, da bi mogle škodovati domači sladkorni industriji.

Bolgarski agio pri carinskih pristojbinah. V Bolgariji se računa pri plačanju carine v papirnatih levih 1100 odstotni agio. Poleg carine je plačali še oktroé-pristojbino, ki znaša 20 odstotkov carinskega iznosa.

Informacijski biro v Černovicah. Kakor pri trgovski in obrtniški zbornici v Regat-u (Romunija), tako se bo sedaj tudi pri Bukovinski trgovski in obrtniški zbornici ustanovil trgovski informacijski biro, ki bo izdajal poleg

komercialnih informacij, tudi statistične podatke.

Promet.

Prometne omejitve. Vsled prenapolnjenja postaj s tovorom je do nadaljnjega ukinjeno sprejemanje robe v vozovnih nakladah, ki je v prometu preko Ljubljane namenjena za postaje vzhodno Bubnarjev. Dovoljeno je sprejemati živad, brzopokvarljivo in brzovozno robo. Že sprejete in medpotne pošiljke še lahko iztečejo. — Sprejemanje in odpošiljanje carinske in necarinske sporovozne komadne robe, ter sporovozne robe v vozovnih nakladah kakor tudi »Hangartransportov« za postaje s prehodom Sisak je počenši od 3. julija t. l. do nadaljnjega ukinjeno. Izvzeto je: premog za državne železnice, apno, brzopokvarljiva roba, režijske in vojaške pošiljke, ter pošiljke, ki prihajajo na račun reparacije iz Nemčije in one, ki so naslovljene na kraljevo srbsko akademijo v Beogradu. Že sprejete in medpotne pošiljke naj iztečejo. — Sprejemanje in odpošiljanje robe v vozovnih nakladah za postaje preko Bubnarjev je do nadaljnjega ukinjeno. Izvzeto je živad, brzopokvarljiva roba in brzovozno blago. Že sprejeto lahko izteče.

Odložena železniška konferenca. V Benetkah se je imela začeti 12. t. m. konferenca nadsledstvenih držav glede vprašanja južne železnice. Med tem je pa italijanska vlada sporočila naši vladi; da se konferenca odloži za nekaj dnij.

Dobava, prodaja.

Dobava krušne moke. Dne 5. julija tl. ob 10. uri dopoldne se sklene v divizijski intendaturi Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba za dobavo 120.000 kg krušne pšenične moke. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava moke, testenin, fižola in masti. Odelenje za mornarico v Zemunu sklene dne 15. julija tl. ob 11. dopoldne direktno pismeno pogodbo za dobavo 8 vagonov krušne moke, 2 vagona testenin, 2 vagona fižola in 2000 kg masti. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Nov tiskovni zakon. Minister pravde g. L. Markovič je izgotovil načrt zakona o štampi. Minister bo predložil te dni načrt ministerskemu svetu na oceno.

Parlamentarna komisija. Čez nekoliko dni odpotuje iz Beograda parlamentarna komisija ki ima nalogo, da obišče vse oblastne agrarne direkcije, in pogleda celo njih delo glede izvršitve agrarne reforme.

Pridelek sljiv v Bosni. Ne glede na to, da je bila v preteklem letu zelo oj-

stra zima, je vendar pričakovati po poročilih, katere je dosedaj dobilo trgovsko ministrstvo, da bo pridelek sljiv nenavadno ugoden.

Konzulatu Čehoslovaške Republike v Ljubljani je čast sporočiti, da se po odloku Ministrstva trgovine, prejšnjega Urada za zunanjo trgovino v Pragi, pristojbina za uvoz lesenih igrač vsake vrste car. št. 355 in 360 ter papirnatih in suknenih igrač car. št. 299 povišuje z 2 odstotka fakturovane cene počenši z 22. majem 1922. na 5 odstotkov fakturovane cene.

Produkcija piva na Čehoslovaškem. Na Čehoslovaškem je sedanja produkcija piva napram predvojni produkciji zelo padla. Pred vojno je znašalo proizvodstvo čehoslovaških pivovarn letno 13 milijonov hektolitrov, v pretekli kampanji je še doseglo približno 7 milijonov hektolitrov, a letos bo znašalo samo okoli 4 in pol milijone hektolitrov. To padanje ima vzrok v konstantnem rasenu cen surovin ter produkcijskih stroškov, kar ima za posledico podraženje piva in padanje konsuma. Zbog visokega tečaja čehoslovaške krome je izvoz piva v Avstrijo, Jugoslavijo in Nemčijo znatno padel. Vsled »prohibicije« je tudi onemogočen izvoz v Zedinjene države, ki so tvorile eno najvažnejših tržišč za česko pivo. V primeru s kapaciteto čeških eksportnih pivovarn so izvožene količine neznatne; v letu 1921 se je izvozilo samo 256.019 hl.

Esence za žganje in likerje:

Cognak, Hrušov (Kaiserbiernen), Rum - koncent., Rum - kompos., Vanile, Kumnov.

Sadne arome za brezalk. pijače:

Mallnova, jagodova, jabolčna, citronova, oranžna, vanilova - aroma.

Esenci za kandite in sladčice.

Sadni eteri v treh različnih koncentracijah z primesjo umetnih eterov.

Sadni sok:

Malinovec la. z raf. sladkorjem, Citronov sirup z » » » Oranžni » » » » »

Po najnižjih dnevni cenah priporoča;

Tovarna sadnih sokov, esenc itd.

Srečko Potnik, Ljubljana,

Metelkova ul. 13, vis-a-vis Belg. voj.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino

in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühleisen)

nasproti Križanske cerkve.

Za daljno prodajo
Diana, francosko žganje.

Velika in stalna zaloga po originalnih tovarniških cenah pri tvrdki FRANC GULDA v Mariboru.

Najboljši škrič jugoslovanskega proizvoda „SALONIT“

zdelan iz znanega cementa znamke **Salona** od tvrdke **Split**, dion. društvo za cement portland. Najboljše in najcenejše sredstvo za pokrivanje streh.

Glavna zaloga; **OBNOVA** gradbena družba z o. z. v Ljubljani.

Na veliko in malo!

Priporočamo p. n. trgovcem in obrtnikom najcenejši nakup potrebščin za krojače, čevljarje, šivilje, sedlarje, razne sukance, vse spadajoče orodje, žlice (kavine in čajne), toaletne potrebščine, brivsko milo, palice in kravate, srajce, gumbe. Najboljše šivalne stroje za rodbinsko rabo in obrt v vseh opre-mah: „GRITZNER“, igle, olje, posamezne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc,
Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7.

Soliden trgovec išče tihlega družabnika

za izvrševanje večjih kupčij s prispevkom 2—300.000 kronami. Ponudbe na Upravništvo »Trgovskega lista št. 200.

Samostojnega uradnika

z večletno prakso sprejme takoj Posojilnica v Rušah. Ponudbe z navedbo zahtev pri prostem stanovanju, naj se naslovijo na Posojilnico v Rušah.

Mednarodni transporti

Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnica: Postojna (Poštni predal 17), Villach (Poštni predal 51)

Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn. trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica Ljubljana, Sodna ulica št. 3.

Ustanovljeno leto 1896

Ustanovljeno leta 1896

Veletrgovina

A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo,

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Na drobno!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 30.

Na debelo!

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn: Bösendorfer, Erhbar, Czapka, Hözl, Schweighofer, Stingl itd. Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc. Ljubljana, Mišerjeva ulica 5.